

LEGAL UPDATE

Bepalingen in testament nietig wegens wilsonbekwaamheid

Datum: 24 januari 2023

In uitzonderlijke gevallen kan worden geoordeeld dat bepalingen in een testament nietig (niet rechtsgeldig) zijn. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn indien de persoon die de notaris opdracht geeft tot het opstellen van een testament op dat moment mogelijk niet wilsbekwaam is omdat hij/zij lijdt aan een geestelijke stoornis en de notaris desalniettemin een testament passeert. De notaris die het testament opstelt moet zich op basis van een KNB-stappenplan een oordeel vormen over de vraag of de geestelijke stoornis de persoon in kwestie belet in een redelijke waardering van zijn/haar belangen die betrokken zijn bij de in het testament op te nemen bepalingen. Is dat het geval, dan zijn de bepalingen in het testament nietig. De rechtbank Zeeland-West-Brabant deed op 11 januari 2023 [uitspraak](#) in dergelijke zaak.

In deze zaak had erflater, vader van X en Y, in zijn laatste testament X tot enig erfgenaam benoemd. X was ook bewindvoerder en mentor van vader ten tijde van het opmaken van het testament. X heeft opdracht gegeven aan de notaris tot het wijzigen van het voorlaatste testament van erflater. In dat voorlaatste testament had erflater zijn kinderen X en Y samen voor 99% tot erfgenamen benoemd en zijn echtgenote voor 1%. Daarnaast had hij de wettelijke verdeling van toepassing verklaard waardoor zijn echtgenote wel de hele erfenis kreeg en de kinderen een nog niet opeisbare vordering op haar zouden hebben.

Op basis van de bevindingen van een medisch deskundige is de rechtbank van oordeel dat erflater ten tijde van het opmaken van het testament leed aan een geestelijke stoornis die een redelijke waardering van de bij de in het testament opgenomen bepalingen betrokken belangen belette (dementie, mogelijk alcohol gerelateerd). De rechtbank oordeelt daarom dat de bepalingen in het testament nietig zijn.

Volgens de rechtbank is hierbij relevant dat de bepalingen in het testament afzonderlijk en in samenhang bezien complex zijn en inhoud en overzicht vereisen, terwijl volgens de deskundige bij erflater onder meer sprake was van verlies van overzicht en erflater niet in staat was zodanige complexe beslissingen te bedenken en daarop actie te ondernemen.

Daarnaast weegt volgens de rechtbank mee dat het voorlaatste testament van erflater slechts 10 maanden eerder was opgesteld, de bepalingen in het laatste testament diametraal afwijken van het voorlaatste testament en de herroeping van het voorlaatste testament verstrekende negatieve gevolgen heeft voor zijn echtgenote en Y en positieve gevolgen voor X. De notaris heeft volgens de rechtbank het KNB-stappenplan niet doorlopen, terwijl dit wel voor de hand had gelegen, omdat erflater 86 jaar was, was opgenomen in een verzorgingstehuis en zijn vermogen onder bewind van X was gesteld. Daarnaast heeft X tegen de notaris gezegd dat erflater zijn testament wilde aanpassen omdat Y een procedure is gestart ter beëindiging van het bewind en mentorschap en wist de notaris dat X voordeel heeft van het testament. De notaris heeft voornamelijk met X gesproken over de aanpassing van het testament en volgens de rechtbank lijkt het erop dat de notaris maar een kort gesprekje met erflater zelf heeft gehad.

VAN BENTHEM & KEULEN

ADVOCATEN | NOTARIAAT

Er wordt in de rechtspraak veelvuldig een beroep gedaan op nietigheid van het testament op grond van wilsonbekwaamheid als gevolg van een geestelijke stoornis, maar een beroep daarop slaagt niet zonder meer. In deze zaak kon echter voldoende worden onderbouwd dat sprake was van een geestelijke stoornis die de waardering van de bij het testament betrokken belangen belette.

Dit is een Legal Update van Sharon Verhoef.

Voor meer informatie:

Sharon Verhoef

+31 30 25 95 547

sharonverhoef@vbk.nl